

Sygn. akt I ACa 1075/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Zbigniew Cendrowski (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Markiewicz

SO (del.) Joanna Zaporowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Likos

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa B. P.

przeciwko Stowarzyszeniu na Rzecz (...) dla (...) w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 5 marca 2013 r. sygn. akt II C 908/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 sierpnia 2011 r. powód B. P. wniósł o pozbawienie klauzuli wykonalności dwóch tytułów egzekucyjnych: z dnia 18 sierpnia 2006 r. wydanego w sprawie 11 Nc 41/06 Sądu Okręgowego Warszawa - Praga na kwotę 100.000 zł oraz z dnia 22 września 2006 r. wydanego w sprawie 11 NC 62/06 Sądu Okręgowego Warszawa - Praga na kwotę 80.000 zł, wydanych na rzecz A. S. i zaopatrzonych w klauzulę wykonalności w sprawach 11 Co 53/09 i 11 Co 72/09 Sądu Okręgowego Warszawa - Praga na rzecz Stowarzyszenia na rzecz (...) dla (...).

Pozwane Stowarzyszenie na Rzecz (...) dla (...) w W. wносиło o oddalenie powództwa podnosząc, że umowa cesji była prawidłowo zawarta i skutecznie przeniosła wierzytelność.

Wyrokiem z dnia 5 marca 2013 r. Sąd Okręgowy:

1. pozbawił w całości wykonalności w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 18 sierpnia 2006 r. w sprawie o sygnaturze akt 11 Nc 41/06 opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz Stowarzyszenia na rzecz (...) dla zwierząt (...) e W. nadaną w dniu 16 października 2009 w sprawie 11 Co 53/09,
2. pozbawił w całości wykonalności w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 22 września 2006 r. w sprawie o sygnaturze akt 11 Nc 62/06 opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz Stowarzyszenia na rzecz (...) dla zwierząt (...) e W. nadaną w dniu 21 stycznia 2010 w sprawie 11 Co 72/09,

3. zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego Warszawa i Praga w Warszawie kwotę 9.000 zł tytułem opłaty od pozwu, od której powód był zwolniony.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Na podstawie pozwu z dnia 21 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy dla Warszawy - Pragi Wydział 11 Cywilny w W. wydał w dniu 18 sierpnia 2006 r. nakaz zapłaty kwoty 100.000 zł przez B. P. na rzecz A. S. z tytułu umowy pożyczki. Wniesiony przez B. P. sprzeciw został odrzucony, jako wniesiony po terminie. Nakaz jest obecnie prawomocny.

Na podstawie pozwu z dnia 9 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy dla Warszawy - P. Wydział II Cywilny w W. wydał w dniu 22 września 2006 r. nakaz zapłaty kwoty 80.000 zł przez B. P. na rzecz A. S.. Nakaz uprawomocnił się wobec nie wniesienia sprzeciwu.

Umową cesji z dnia 29 stycznia 2010 r. zawartą ze Stowarzyszeniem na Rzecz (...) dla (...), reprezentowanym przez J. K., ujawnioną wówczas w KRS jako członek zarządu Stowarzyszenia i jego wiceprezes, A. S. przeniosła na rzecz Stowarzyszenia obie wierzytelności przysługujące jej wobec B. P. - opiewające na kwotę 100.000 zł oraz 80.000 zł.

Na wniosek Stowarzyszenia zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne.

J. K. będącą statutowym członkiem zarządu Stowarzyszenia i podpisująca w imieniu stowarzyszenia jednoosobowo umowę cesji, a następnie podejmująca czynności w postępowaniu egzekucyjnym jednoosobowo, nie była umocowana do reprezentacji Stowarzyszenia, ani w czynnościach materialnoprawnych, ani w procesowych. Z wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym na datę tych czynności wynikało jednoznacznie, że do ważności czynności dotyczących majątku Stowarzyszenia wymagane są podpisy dwóch członków zarządu.

Na podstawie powyższego stanu faktycznego Sąd Okręgowy dokonał następujących ustaleń.

Sąd wskazał, że stowarzyszenie jest osobą prawną, działającą poprzez swoje organy. Warunkiem dokonania przez stowarzyszenie ważnej i skutecznej czynności prawnej jest zachowanie przewidzianego w statucie i ujawnionego w KRS sposobu reprezentacji. W ocenie Sądu, przy podpisywaniu umowy cesji wierzytelności przysługujących A. S. wobec B. P. warunek ten nie został spełniony. Zgodnie z postanowieniami statutu stowarzyszenia, prawidłowo ujawnionymi w KRS, dla dokonywania oświadczeń woli dotyczących praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch członków zarządu. Pomimo tego wymogu umowa z dnia 10 czerwca 2009 r. została podpisana jedynie przez jednego członka zarządu Stowarzyszenia, zatem nie może być uznana za skutecznie zawartą umowę cesji, gdyż czynność ta została dokonana z naruszeniem przepisów o reprezentacji cesjonariusza. Umowa taka nie rodzi więc skutków prawnych.

Sąd Okręgowy podniósł, że w postanowieniach o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz Stowarzyszenia - w przypadku obu nakazów zapłaty - Sąd powoływał się na postanowienie art. 788 § 1 k.p.c. W postępowaniu klauzulowym Sąd nie bada bowiem ważności umowy przelewu, może to nastąpić dopiero w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, czyli w przedmiotowej sprawie. Sąd Okręgowy stwierdził, że wobec bezwzględnej nieważności umowy cesji. Stowarzyszenie nie jest i nie było cesjonariuszem roszczeń dochodzonych w postępowaniu przeciwko B. P.. Dlatego też powód, przeciwko któremu wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne w związku z wypełnieniem przesłanek wskazanych w art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., ma skuteczne uprawnienie, aby w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego klauzuli wykonalności. Nieważność umowy cesji jest równoznaczna z nieistnieniem zdarzenia, na którym oparto klauzulę wykonalności.

Sąd zauważył również, że złożony już po zamknięciu rozprawy dokument zatytułowany „Oświadczenie i cesja” z dnia 1 marca 2013 r. nie zmienia ustaleń Sądu, gdyż zgodnie z brzmieniem art. 316 § 1 k.p.c. Sąd wyrokując bierze za podstawę rozstrzygnięcia stan istniejący w dacie zamknięcia rozprawy.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 5 marca 2013 r. złożyła strona pozwana i jak wynika z treści apelacji, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz o „przywrócenie Stowarzyszeniu nakazów zapłaty w wysokości 180.000 zł”.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanej jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

Na wstępie należy uzupełnić ustalenia Sądu Okręgowego w ten sposób, iż J. K. podpisująca w imieniu Stowarzyszenia na Rzecz (...) dla (...) umowę przelewu wierzytelności z dnia 10 czerwca 2009 r. (k. 21) nie była upoważniona do reprezentacji Stowarzyszenia, nie była też członkiem jego władz statutowych, gdyż takim członkiem była matka tej osoby, o takim samym imieniu i nazwisku (bezsporne, vide m.in. k. 63 akt, wypis z KRS k. 81 akt).

Niezależnie od tego żaden członek władz statutowych Stowarzyszenia nie był wówczas upoważniony do jego jednoosobowej reprezentacji, co zasadnie ustalił Sąd Okręgowy (wypis z KRS k. 81 akt).

Umowa przelewu wierzytelności była zatem nieważna.

Pozwane Stowarzyszenie nie stało się zatem wierzycielem w relacji z powodem (art. 38 k.c. i 39 § 1 k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c.).

Nie zmienia tego złożenie do akt sprawy dokumentu z karty 203.

Rację ma skarżąca, że w zaistniałej sytuacji procesowej Sąd Okręgowy winien był zamkniętą rozprawę otworzyć na nowo i dopuścić dowód z tego dokumentu. Uczynił to Sąd Apelacyjny. Jednakże nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W postępowaniu klauzulowym Sąd nadaje klauzulę wykonalności na podstawie istniejących wówczas okoliczności faktycznych i prawnych. Takimi okolicznościami było (wykazywane zgodnie z treścią art. 788 § 1 k.p.c.) przejście uprawnień wynikających z tytułu egzekucyjnego na inną osobę (Stowarzyszenie).

Skoro w postępowaniu sądowym o pozbawienie wykonalności takiego tytułu wykonawczego okazało się, że nie istniała podstawa do nadania klauzuli wykonalności (nie nastąpiło bowiem przejście uprawnień) żądanie wywodzone z treści art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. podlega uwzględnieniu.

Fakty czy zdarzenia prawne zaszły zaś po nadaniu klauzuli wykonalności, nie mają na takie rozstrzygnięcie wpływu, jako że decydujące znaczenie ma stan faktyczny i prawny istniejący w chwili nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności.

Z tych względów orzeczono zgodnie z art. 385 k.p.c.